

SAMRÅDSFÖRSLAG 1989-05-08
UTSTÄLLNINGSFÖRSLAG 1989-08-20, rev. 1989-11-16

Ändring och utvidgning av detaljplan för delar av GÖRLA 9:2 och MELLINGEHOLM 2:4 i Frötuna församling, Norrtälje kommun.

PLANBESKRIVNING

Handlingar

Till förslaget hör
plankarta med bestämmelser, reviderad 1989-11-16
denna beskrivning, reviderad 1989-11-16
illustrationskarta, reviderad 1989-11-16
flygbullerutredning, reviderad 1989-05-16

Planens syfte

Planen avser att klarlägga och pröva formerna och villkoren för en förläggning av en klubbflygplats i direkt anslutning till Görla industriområde i norra kanten av det militära övningsområdet på Mellingeholm.

Planområdet innefattar två delområden av redan planlagd mark inom och med anknötning till Görla industriområde, dels kv Håven och dels ett fritidsområde gränsande till Limmarens västra strand.

Kv Håven utgör det sydligast belägna kvarteret inom industriområdet och omfattar delvis mark med dåliga grundförhållanden. Fritidsområdet omfattar delvis en gevärsskyttebana, men planerades ursprungligen för camping alternativt ridverksamhet. Här berörda delar av Mellingeholm har inte tidigare varit föremål för detaljplanearbeten.

Plandata

Planområdet ligger tre kilometer söder om Norrtäljes centrum, mellan väg 276 (Åkersberga-Norrtälje) och sjön Limmaren. Planområdets avgränsning sker beträffande Mellingeholm utifrån militära krav på minsta möjliga intrång på övningsområdet och beträffande Görlaområdet primärt utifrån erforderlig anpassning till klubbflygplatsens funktion; exempelvis höjdrestriktioner för omgivande bebyggelse, träd och övriga fasta hinder. Planen omfattar cirka 21 har landareal.

Tidigare ställningstagande

Av äldre planer i området berörs en den 13 december 1979 av länsstyrelsen fastställd stadsplan för del av Görla industriområde.

Planområdet ingår i det område kring staden för vilken översiktsplan antogs i mars 1986. Där redovisades planområdet uppdelat på områden för industri, fritidsändamål och militärt övningsändamål.

Kommunfullmäktige har emellertid i särskild ordning prövat en översiktlig utredning om förläggning av ny flygplats inom kommunen och har därvid i januari 1989 dels uppdragit till byggnadsnämnden att utarbeta detaljplan för flygfält på Mellingeholm och dels uppdragit till kommunstyrelsen att förvärva den aktuella marken samt utarbeta arrendeavtal med Roslagens flygklubb efter vissa principer och de särskilda villkor som Luftfartsverket klargjort i sitt särskilda beslut 1988-12-09 rörande anmälan av två alternativa flygplatslägen i Norrtälje kommun.

Planområdet berör den strandzon kring sjön Limmaren, som i länsstyrelsens naturvårdsprogram upptagits som skyddsvärt område.

Förutsättningar och förändringar

Planområdet omfattar i huvudsak öppen mark, tidigare nyttjad som åker. Inom fritidsområdet och omgivande strandpartier finns dock lövskog, övervägande al och björk med inslag av ek. Uppfartsvägen mot den kulle som tidigare inrymt gården Mellingeholm kantas av alléträd.

Den aktuella flygplatsen avser en klubbflygplats, d v s en enskild flygplats, vars inrättande, eventuellt ombyggnad och drift ej förutsätter luftfartsinspektionens godkännande enligt gällande bestämmelser för civil luftfart (BCL-F 1.2). Därmed kan de generella utformningsregler som anges i BCL-F 2.5 tillämpas, vilket möjliggör en relativt god terränganpassning. För att möjliggöra skolflygning och flygning under mörker måste dock hinderförhållandena anpassas till bankod 1 A enligt BCL-F2.2. Vidare behöver stråkytan breddas på ena sidan av banan för att möjliggöra samtidig segel- och motorflygning. Flygplatsen orienteras i 69 grader från norr (07-25), vilket är tre grader mindre än som redovisats i tidigare utfört översiktligt studium. Den egentliga rullbanan kan utföras som en 650 m lång och 18 m bred bitumenbelagd (asfalt-) väg, omgiven av ett gräsbevuxet totalt 710 m långt och 70 m brett stråk. Såväl längdlutningar som tvärlutningar kan väljas så att estetiskt störande markingrepp kan undvikas.

Krav på hinderfrihet förutsätter viss trädfällning, främst i banans längdriktning men även i sidled.

De geotekniska villkoren för flygplatsen är relativt goda. Viss sättningsbenägenhet kan förväntas i banans östra del. Pålning blir sannolikt nödvändig också för lättare byggnader i kv Håvens södra delar. Sjön Limmarens begränsade avloppssystem talar för att lägsta höjd för såväl bana som byggnadskvarter bör uppgå till lägst fem meter över havets medelvattenyta. Normalvattenståndet i sjön Limmaren ligger 3.9 meter över medelvattenytan.

Inga kända fornlämningar finns inom planområdet. Planområdet gränsar dock till två fornlämningsområden, registrerade med numren 42 och 93.

Bebyggelseområden

Kv Håven föreslås utvidgat söderut fram till flygplatsstråket, vilket möjliggör god kontakt mellan bana och kontrollrum respektive hangarbyggnader. Någon uppdelning på industriändamål respektive flygplatsändamål anses ej erforderlig, då visst samgående mellan företag med anknytning till flygverksamhet och flygklubben kan komma ifråga. Viss reducering av byggnadshöjd med hänsyn till hinderfrihet för start och landning föreslås.

Också för byggrätten inom fritidsområdet föreslås viss reducering av tillåten byggnadshöjd av hänsyn till hinderfriheten. För övriga delar av industriområdet föreslås en i särskild ordning inrättad områdesbestämmelse, varmed högsta höjd för master, skorstenar och dylika fasta föremål begränsas.

Fritidsområdet inrymmer i dag ett par enkla byggnader till en gevärsskyttebana tillhörande Norrtälje skytteförening. Skälet till att endast en del av skjutbanan redovisats inom fritidsområde enligt gällande plan, är att annan markanvändning som inte kunde tänkas förenlig med skjutverksamhet var aktuell när nu gällande plan upprättades.

Nu aktuell markanvändning i området synes dock inte förhindra att denna verksamhet kan bestå. Inte heller synes någon konflikt föreligga mellan den nu aktuella flygverksamheten och skytteverksamheten. Planen föreslås därför utökad, så att fritidsområdet innefattar hela skjutbanan inrymmande även en mindre pistolskyttebana.

Friytor

Limmarens strandområde innehåller attraktiva rekreationsytor för naturvänner, i synnerhet fågelintresserade och sportfiskare, men även för arbetande inom industriområdet, närboende m fl. Det är därför av vikt, att naturliga gångvägar som sammanbinder strandområdets olika delar med varandra och med anslutande vägar kan tillskapas.

Planen innehåller två gångvägar, som på sikt kan knyta samman Mellingeolm med Görla industriområde längs Limmarens strand utan menlig påverkan på flygverksamheten.

Planområdet berör område med s k strandskydd, vilket sträcker sig 100 meter såväl utåt som inåt från stranden.

Strandskyddets primära syfte är att garantera tillgänglighet för sådant friluftsliv, som tillkommer allmänheten enligt allemansrätten. Denna tillgänglighet är inom planområdet beskuren av befintlig gevärsskyttebana. Utökningen med pistolskyttebana och klubbflygplats medför ej någon nämnvärd försämring. Därav följer, att strandskyddet inom planområdet bör upphävas utom i vad avser naturmarken.

Det vattenområde som ingår i planen skall bevaras öppet. Utflödet från Mellingeolms inre delar måste sannolikt kulverteras i det avsnitt som berörs av flygplatsen. Avrinningen från flygplatsen och tillhörande uppställningsytor samt byggnader skall av hänsyn till vattenkvaliteten i sjön Limmaren hållas under uppsikt och, vid behov, kunna åtgärdas med avseende på bl a oljeutsläpp.

Avlopp från byggnader och spolplatser med anslutning till VA-nätet utrustas med standardoljeavskiljare. Den befintliga anläggningen för oljeavskiljning och sedimentering i utloppsdiket längs skjutbanans södra sida kompletteras med sådan utrustning som varnar för tillströmmande olja av mätbara mängder.

Det centrala utfallsdiket från det militära övningsområdets inre delar förses med observationsbassäng och erforderlig utrustning för oljeavskiljning. Därmed kan eventuella förekommande utsläpp av bl a olja såväl från rullbanan som från övningsområdets inre delar och från kustvägen (väg 276) omhändertas.

Det får noteras som en självklarhet, att antagna föreskrifter för flygplatsens användning kommer att innefatta förbud mot användning av glykol eller motsvarande ämnen på rullbanan. Regler härom bör tillföras det avtal om markupplåtelse som kommunen avser att ingå med Roslagens Flygklubb.

Vägar m m

Flygplatsen planeras få sin angöring via Sikvägen. Flygplatsen eller snarare rullbanan skall även kunna nyttjas för provtagningar i samband med utbildning av MC-förare.

Bullerstörningar

En 1988 utförd bullerutredning utvisande möjliga bullerstörningar för kringliggande bostadsfastigheter har granskats bl a av luftfartsverket. Därvid har luftfartsverket gjort egna bedömningar om flygverksamhetens sannolika utveckling, innebärande att vissa i den 1988 redovisade utredningen angivna bullernivåer fått korrigeras. Luftfartsverket har ändock i sin prövning fäst störst avseende vid den typ av störningar som uppkommer vid flygning kvälls- och nattetid samt vid bogsering av segelflygplan. Utifrån sina bedömningar har luftfartsverket därefter föreskrivit sådana villkor och restriktioner för

flygverksamheten, att flygplatsens inverkan på omgivningen minimeras. Villkoren har utformats enligt följande:

1. Flygplatshållaren är skyldig att föra anteckningar över verksamheten, t ex dess omfattning och art, så att denna kan kontrolleras.
2. Flygplatshållaren skall varje år senast 1 maj inbjuda allmänheten till ett möte där det gångna årets eventuella störningar kan diskuteras och åtgärdas. Vidare skall vid detta möte sammarens planerade aktiviteter redovisas, varpå bör följa en diskussion med intressenter i andra verksamheter, vilka kan komma att störas. Mötet kan t ex resonera sig fram till temporära restriktioner mot överflygning av vissa områden, tidsbegränsade restriktioner mot segelflygbogsering eller start över huvudtaget vid enskilda tillfällen. Trafikvarvsbegränsningar är också tänkbara.
3. Mycket stor restriktivitet skall råda beträffande flygning mellan 22.00 och 07.00. Starter bör alls icke förekomma, landningar endast då säkerheten påfordrar detta.
4. Stor restriktivitet bör råda beträffande all kvällsaktivitet kl 19.00 - 22.00 lördag och söndag, samt beträffande segelflygbogsering även under vardagskvällar..
5. Antalet segelflygbogseringar får tillsvidare maximalt uppgå till 15 per dag. Vid sammanlagt fem tillfällen under året får detta tal höjas till 30, om t ex skolflygning och friflygning pågår samtidigt. Mycket stor hänsyn till omgivningen bör tas vid bogseringen så att inte ett begränsat område överflygs ideligen.
6. Båda restriktionerna under punkterna 4 och 5 kan höjas om tystare och starkare segelflygbogserare med linvinsch anskaffas.

Med anledning av luftfartsverkets här redovisade villkor förutsättes att arrendeavtal upprättas mellan kommunen och flygplatshållaren, med största sannolikhet Roslagens flygklubb, där villkoren stadfästes.

Den omarbetade bullerutredningen har upprättats den 16 maj 1989. Den smärre justering av bansträckningen som företagits i förhållande till utredningens antagande bör beaktas vid bedömningen av verksamhetens påverkan på omgivningarna.

Teknisk försörjning

Flygplatsen kan erhålla all erforderlig försörjning av vatten, spillvattenavlopp och el via industriområdet. Eventuellt krävs tryckhöjning för avloppsledningen till kommunens spillvattenledning.

Befintlig kommunal 10 kV högspänningsledning tvärs över banan skall demonteras. Älvkarleby kraftverks 20 kV luftledning invid väg 276 tvärs över

banans förlängning västerut kan av hänsyn till kraven på hinderfrihet behöva ersättas av jordkabel.

Övrigt

Ett stängsel till förebyggande av spontan gångtrafik över banan och som hinder för kringströvande djur bör övervägas. I sådant fall bör stängslet anbringas i den på planen angivna gränsen för flygplatsområdet.

Fastigheten Mellingeolm 2:4 ägs av kronan. De förhandlingar och yttranden som ägt rum respektive avgivits i anslutning till översiklig utredning av olika flygplatsalternativ ger vid handen, att ersättningsmark för den mark flygplatsen tar i anspråk måste förvärfvas från Domänverket i Sikaområdet. Motsvarande förhållande gäller också vissa körvägar i området. Närmare uppgifter härom framgår av genomförandebeskrivningen.

Administrativa frågor

Genomförandetiden för planen föreslås begränsad till tio år räknat från den dag då beslut om antagande vinner laga kraft.

STADSARKITEKTKONTORET

Anders Erixon
Stadsarkitekt

Ove Lundberg
Planingenjör